

Verksamhetsplanering familjeombud och chefer

Ytterst är det verksamhetschefen, delegerat till avdelningschefer och enhetschefer, som är ansvariga för att verksamheten har den kunskap och de rutiner som behövs för att leva upp till de lagkrav som finns.

För att underlätta för cheferna har Region Kronobergs familjeombud fått särskild kunskap inom de lagstadgade områdena: barnets rättigheter, barn som närstående, barn som far illa samt anmälningssplikten, våld i nära relationer och negativ social kontroll. Därutöver har de även fått information om samverkan inom Kronobarnsmodellen.

Detta dokument är ett stödmaterial för att familjeombud och chefer ska planera hur verksamheten kan stöttas inom dessa områden.

Verksamhetsnära rutiner

För att underlätta att personal vet hur de ska agera vid misstanke om eller bekräftad våldsutsatthet bör det finnas kortfattade uppdaterade och verksamhetsnära rutiner. Verksamheten bör även se över övergripande rutiner för samverkan inom Kronobarnsmodellen för att förankra eller justera dessa hos personal.

På regionövergripande nivå finns det ett antal rutiner samt en övergripande [handlingsplan](#) för våld i nära relationer, barn som far illa och negativ social kontroll som behöver brytas ner och göras relevant för den egna verksamheten. För att underlätta framtagandet av rutiner finns det en [grundmall](#) att utgå från.

Ansvarsfördelning: Notera att [familjeombudens uppdrag](#) är att uppmärksamma chefen när rutiner behöver skapas eller uppdateras. Det är sedan chefen som beslutar om nödvändiga rutiner ska tas fram av familjeombuden, eller annan verksamhetsanknuten funktion. Det går alltid att få stöd från Valentina Hajra, utvecklingsledare för våld i nära relationer, barn som far illa samt hedersrelaterat våld och förtryck.

FINNS DET VERKSAMHETSNÄRA RUTINER?							
(OBS! De tre första områdena kan med fördel finnas i samma rutin.)	Rutinens giltighetstid	Inte relevant	Finns rutin	Finns men är gammal	Finns ingen rutin	Ansvarig	Prioriterat H = hög L = låg X = klar
Barn som far illa samt anmälningssplikten							
Våld i nära relationer							
Hedersrelaterat våld och förtryck							
Barn som närstående - information, råd och stöd							
Samverkan inom Kronobarnsmodellen							

Frågor att diskutera:

- I vilken ordning ska rutinerna tas fram/uppdateras?
- Vem ska ta fram/uppdatera rutinerna?
- När ska rutinerna vara klara?
- Vem fastställer rutinerna?
- Vem reviderar rutinerna? När?
- Behöver ni stöd från [Valentina Hajra](#), utvecklingsledare för våld i nära relationer, barn som far illa samt hedersrelaterat våld och förtryck?

Kunskap i verksamheten

Det är relevant att med jämna mellanrum säkerställa att personalen har god kunskap om hur de ska agera när de upptäcker barn som far illa, våldsutsatt patient eller barn som närstående, samt hur vi ska samverka inom Kronobarnsmodellen.

Ansvarsfördelning: Det är ytterst ett chefsansvar att säkerställa att personal har kunskap om dessa lagområden inom sitt uppdrag. För de familjeombud som klarar av att hålla egna utbildningar finns det presentationsmaterial inom alla områden. Det går alltid att boka utbildning från Valentina Hajra, utvecklingsledare för våldsfrågorna eller Susann Swärd, människoräts- och barnrättsstrateg.

HUR ÄR KUNSKAPEN I VERKSAMHETEN?							
(OBS! De tre första områdena kan med fördel finnas i samma rutin.)	Senaste utbildnings-tillfälle	Inte relevant	God kunskap	Kunskap hos viss personal	Otillräcklig kunskap	Ansvarig	Prioriterat H = hög L = låg X = ingen
Barn som far illa samt anmälningsplikten - Kännetecken och varningssignaler - Anmälningsplikten - Lathund och stödmaterial vid orosanmälan - Fickkort: Fråga barn om våldsutsatthet - Vårddokumentation skyddad anteckningsmall - Skyddade personuppgifter - Flödesschema misstanke om barn far illa							
Våld i nära relationer - Kännetecken och varningssignaler - Anmälningsplikten för vuxna - Fickkort: Fråga vuxna om våldsutsatthet - Vårddokumentation skyddad anteckningsmall - Skyddade personuppgifter - Flödesschema misstanke om våldsutsatthet - Visitkort Vi finns är för dig							
Hedersrelaterat våld och förtryck - Kännetecken och varningssignaler - Anmälningsplikten - Vårddokumentation skyddad anteckningsmall - Skyddade personuppgifter							
Barn som närstående - information, råd och stöd - Rutin barn som närstående - Anmälningsplikten - Lathund och stödmaterial vid orosanmälan - Fickkort: Barn som närstående - Fickkort: Orosanmälan barn som närstående							
Barnets rättigheter - Barnets rättigheter inom vården/tandvården - Principen om barnets bästa - Delaktighet och inflytande utifrån ålder & mognad - Barnets gentemot vårdnadshavares samtycke - Fasthållning/stödjande hållning av barn							
Samverkan inom Kronobarnsmodellen <i>Olika professioner/verksamheter kan behöva olika kunskap:</i> A. Kunskap om och aktivering av samverkan B. Kunskap om och samverkan inom modellen C. Kunskap för Barnens bästa-ansvariga verksamheter - Barnets bästa-hjulet - Barnets plan							

Frågor att diskutera:

- I vilken ordning ska vi prioritera utbildningsbehoven?
- Vem ska utbilda? (Familjeombud, annan personal, Valentina Hajra, Susann Swärd, - Kronobarnsmodellen ligger i lärportalen)
- När ska utbildningarna ske?
- Vem utbildar nyanställda så att de känner sig trygga inom dessa områden?

Barnbokslut

I årsredovisningen ingår ett barnbokslut. Instruktioner och möjlighet att bidra med information går ut via Stratsys.

Ansvarsfördelning: Det är ett chefsansvar att bidra till barnbokslutet. Chefen kan med fördel stämma av med familjeombud för att få nödvändig information gällande något av följande område:

- Insatser för/utmaningar med att motverka diskriminering, säkerställa likvärdiga möjligheter och likvärdig tillgång till verksamheten för barn och barn som närstående upp till 18 år.
- Insatser för/utmaningar med att stärka barns delaktighet, inhämta barns och ungas åsikter, bidra till barnanpassad information.
- Insatser för/utmaningar med att stärka barnets rättigheter till hälso- och sjukvård i verksamheten.
- Utbildning av personal, nya eller uppdaterade rutiner inom familjeombudens uppdragsområden.

Frågor att diskutera:

- På vilket sätt kan familjeombud bidra till verksamhetens barnbokslut?
- Behöver ni stöd från [Susann Swärd](#), människorätts- och barnrättsstrateg?

Förutsättningar för familjeombudsuppdraget

För att ge familjeombuden förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag måste hänsyn tas till behoven inom respektive verksamhet.

Ansvarsfördelning: Det är ett chefsansvar att familjeombud har de förutsättningar som behövs för att klara av sitt familjeombudsuppdrag:

- **Tillräckligt med avsatt tid** för att kunna genomföra familjeombudsuppdraget. Hälso- och sjukvårdens ledningsgrupp har i familjeombudsuppdraget fastslagit mellan 1–4 arbetsdagar i månaden, att fördelas utifrån verksamhetens behov.
- Tid för **deltagande i nätverksträffar** med andra familjeombud två gånger om året.
- Under första året avsatt tid för en **grundutbildning** motsvarande två heldagar.
- Vid behov kunna delta i **avstämningsmöte** som genomförs var tredje vecka, ca 1 timme.
- Det är viktigt att familjeombuden har **mandat** att driva frågorna.
- Chefer behöver i dialog med familjeombud överväga om det kan finnas skäl att utse **mer än ett familjeombud** som gemensamt delar på familjeombudsuppdraget. Det blir mindre sårbart och skapar bättre förutsättningar för uppdraget.

Frågor att diskutera:

- Hur mycket avsatt tid är rimligt för familjeombudsuppdraget i verksamheten?
- Har verksamheten rätt antal familjeombud för att minska sårbarhet och dela på ansvaret?
- På vilket sätt har familjeombudet mandat att lyfta uppdateringar och frågor med personalen? (APT, utbildningsdagar, anslagstavlor, pärmar, nyhetsbrev, mejl, annat)
- Hur kan du som chef underlätta familjeombudsuppdraget?
- Vad ser du som familjeombud att chefen/personalen kan behöva stöd med?
- Behöver ni stöd från [Valentina Hajra](#) och [Susann Swärd](#)?